

Izaja vsak dan razen ponedeljka
in dneva po prazniku.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I.

Oglase računamo po dogovoru.

Izdajatelj: Ivan Milnar

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh

Tisk tiskarne Mostböck, Maribor.

Telefonska številka 312.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za celo
leto 72 K, za pol leta 36 K, za
četrt leta 18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K, za
ostalo tujino in Ameriko 84 K.
Reklamacije za list so poštne
proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I.

248. štev.

V Ljubljani, nedeljo, dne 30. novembra 1919.

Četnik III.

Odgovor beograjske vlade opo- zicijskemu bloku.

Beograd, 28. Ministrski predsednik Ljuba Davidović je dostavil opoziciji odgovor na njene zahteve glede sklica parlamenta. V odgovoru se opozarja na to, da je srbska vlada na Krfu delala brez parlamenta. V tej vladi so bile vodilne osebe ličnosti sedanje opozicije. Ta vlada je potrošila več milijonov denarja, toda še danes se ne ve, za kaj. Ta denar je bil namenjen za obnovo zemlje iz za vojne, danes pa od tega denarja ni ničesar več. Današnja vladna večina želi, da bi parlament delal, opozicija pa ovira delo. Zahteva opozicije za sklicanje parlamenta znači zahtevo, da se zopet začne brezkončni pregovori; vlada pa tega ne želi. Vlada ne more prevzeti odgovornosti za delo parlamenta, v katerem manjšina ovira večino. Današnji parlament bi moral biti permanenten do konstituantne opozicije pa je to prepovedano. Taka situacija se more rešiti samo z volitvami, ki se bodo vršile takoj po demobilizaciji. Danes je nerešenih toliko važnih vprašanj, ki so bila prva točka vladnega programa. Resena niso bila, ker opozicija ni hotela o njih diskutirati. Ako bi opozicija ne ovirala dela, bi bila urejena vprašanja agrarne reforme, valute in volilnega reda. Naposled se v odgovoru veli: Sestava odbora za ustavo je ena prvih točk vladne deklaracije. Ta odbor bo takoj sestavljen, kakor hitro bodo neke sile na mirovni konferenci v Parizu postale svobodne, na kojih sodelovanje računa vlada. Vlada bo v to sodelovanje pozvala tudi opozicijske elemente.

Italijanski socijalisti za pravično rešitev jadranskega problema.

Bakar, 28. („Secolo.“) Italijanski socijalisti so napovedali protestna zborovanja po vseh večjih mestih zgoranje Italije in v Napolju. Na teh zborovanjih bodo najostreje protestirali proti vladni politiki v jadranskem vprašanju. Vse italijanske socijalistične časopise napada vlada in D'Annunzija in zatrjuje, da vlada indirektno podpira D'Annunzija.

Podpis pariških mirovnih po- godb za Avstrijo in Bolgarijo.

Pariz, 28. Jugoslovanska mirovna delegacija bi morala v četrtek pred podpisom mirovne pogodbe z Bolgarijo podpisati izjavo, da se jugosl. vlada zaveže pristopiti k st. germainski mirovni pogodbi z vsemi dodatki vred in tudi k pogodbi o varstvu manjšin, nakar bi v petek podpisali mirovno pogodbo z Bolgarijo, katero je bolgarski ministrski predsednik Stambulski včeraj dopoldne že podpisal. Jugoslovanska delegacija pa je v zadnjem momentu izjavila, da njeno pooblastilo ni zadostno, in da mora čakati dopolnila tega pooblastila iz Beograda. Jugoslovani ne bodo prej podpisali protokola o pristopu k st. germainski pogodbi, predno ne podpišejo Romuni, katerim se je, kakor znano, dovolil osemindnevni rok. Tako se je rok, ki se je dovolil Jugoslovanom za podpis st. germainse mirovne pogodbe, podaljšal za osem dni.

Naša trgovska mornarica.

Beograd, 28. Kakor se doznava, je brzojavil minister Trumbić iz Pariza, da je vprašanje o naši trgovski mornarici rešen na povoljen način in v našo korist in da se je ugodilo našim zahtevam.

Taki so vam Jugosl. kapitalisti!

(Velike senzacionalne afere.)

Beograd, 28. nov. Koncem stavke bančnih uradnikov v Hrvatski in Slavoniji je bilo odpuščenih iz službe večje število bančnih uradnikov. Nekaj teh uradnikov se je napotilo v Beograd k ministrstvu za trgovino, kjer so ovadili nekatere banke v Hrvatski in Slavoniji, da so utihotapljale papirne bankovce iz Nemške Avstrije in Madjarske in denar same žigosale. (Ni čuda torej, da pri nas mrgoli nežigosanega denarja!) Socijalisti so že zahtevali, da se brez razlike strank in družabnega stališča aretirajo vsi bančni ravnatelji, ki so tihotapili. Ravnateljstvo „Zemaljske banke v Osijeku je že aretirano, aretacije drugih slede. Nekaterne banke so si nakupile ogromne množine žita in moke iz Vojvodine, zadržujejo blago ter na ta način dvigajo cene. Minister za prehrano Bukšeg je odredil, da morajo vsi trgovci in vse banke svoje zaloge žita in moke prijaviti. Kmetje so od te odredbe izvzeti. Ko se bo to zgodilo, bo država, odnosno minister za prehrano plačal trgovcem, oziroma bankam njih blago po fakturnih cenah, prištevši jim 20% dobiček. Onim, ki svojih zalog ne bi prijavili, bo blago zaplenjeno. Krivci pa bodo kaznjeni. — (Ubogo ljudstvo, ki dela in gara za svoj obstanek, je že dosti izzivano od brezvestnih špekulantov in verižnikov. Zahtevamo, da se tudi v Sloveniji pošteno prebrska ves špekulantski in verižniški gnoj in da vlada v Beogradu vse te zločince nad narodom brezobzirno kaznuje. Bada ljudstva je že itak velika in draginja neznosna! In jesen je šele minula!)

Spor med Jugoslavijo in Italijo.

Tržaški socijalističen list „Il Lavoratore“ objavlja interview svojega glavnega urednika, ki je prejšnji teden posetil Beograd, z ministrom za prehrano, sodrugom Bukšegom. Stvar bo zanimala vso našo javnost, zato smo se odločili, da priobčimo izjave, ki jih je glede spora med Jugoslavijo in Italijo podal sodrug Bukšeg. Sodrug Bukšeg je izjavil med drugim:

„Prav zelo me veseli, dragi sodrug, da mi nudite priložnost v tem resnem času, ko stojita naši deželi pred položajem, čigar posledice se ne dajo predvideti, izraziti italijanskim sodrugom mnenje jugoslovanskih socijalistov. Mi socijalisti, ki smo člani vlade in sodelujemo na usodi Jugoslavije, smatramo za svojo dolžnost, da razložimo svoje mnenje glede današnjega nadvse resnega položaja.

Z vso žalostjo, ki izvira iz moje vesti kot socijalista in iz prepričanja kot državnika, ki uvideva korist prijateljskih odnosov med svojo državo in Italijo, moram ugotoviti, da je današnji položaj nad vse resen. Ti odnosi med Jugoslavijo in Italijo, ki so bili od početka zaradi mučnega vprašanja narodno mešanih ozemelj in onih ozemelj, ki jih gospodarske in vojaške zahteve Italije hočejo odtrgati od Jugoslavije, zelo težavni, so polagoma prihajali manj sovražni, ker so se razne težkoče na tihem rešile.

Danes se je položaj zopet zelo poostiril in sicer zaradi Reke in Dalmacije. Ne samo naša socijalistična struja desnice — o komunistih ne govorim, oni že vedo, kako mnenje morajo imeti v tem oziru — ampak tudi vsa hrvatska koalicija in sedanja jugoslovanska vlada se je izrečno izjavila za zaščito narodnih manjšin. Stari obsvoženi sistem Avstrije je obsojen in pozabljen, vsaka na-

rodna manjšina mora uživati popolno svobodo svojih pravic.

Ako bi se Reka odtrgala od gospodarskih zvez z Jugoslavijo, bi to ne glede na kake druge politične ozire pomenjalo, odtrgati od naše dežele enega najvažnejših delov, pljuča, s katerim diha naša dežela na morju.

Na vprašanje urednika, ali ne bi druga luka v gorenjem Kvarneru, n. pr. Bakar ali Kraljevica zadostovala isti nalogi, je odgovoril sodrug Bukšeg:

„Nepotrebno je razlagati težkoče takojšnje udejitve tega načrta, ki odsvetujemo, sprejeti tako rešitev našega pristaniškega problema. V takem primeru bi bilo bolje, misliti na Split. Toda Reka je naš naravni izhod, Reka ima že svoji dve železniški progi, ki jo z ene strani vežejo preko Sv. Petra s Slovenijo, z druge strani preko Zagreba s vso Hrvatsko in Srbijo. Toda ne samo to. Reka ima svojo važnost za Ogrsko, za Poljsko, za Nemško Avstrijo, za Romunijo, za Čehoslovaško. Odtrgati Reko od naše dežele, bi pomenjalo, zapreti to pristanišče tudi tem državam Kar se tiče Dalmacije, je zadnji udarec D'Annunzija zelo poostiril položaj. V tem oziru se ima jasni vtis, da je uradna Italija podpira D'Annunzija.“

Urednik je to trditev odločno zanikal in izjavil, da obsoja italijanski proletarijat, tudi v primeru, ako bi bilo to res glede uradne Italije, v reških in zadrskih dogodkih vse, kar je imperijalističnega in kar povzroča nevarnost nove vojne.

Sodrug Bukšeg je nadaljeval: „Vendar obstoji še vedno dejstvo, da se italijanska mornarica neposredno udeležuje D'Annunzijevih podjetij in jih podpira. Ako bi D'Annunzio ali kdo

drugi za njega poizkusil prekoračiti demarkacijsko črto, moram samo reči, da bi to imelo zelo slabe posledice in da bi ne bil niti oboroženi konflikt izključen.“

Na izjavo urednika, da hoče po njegovem mnenju kolikor italijanski, toliko jugoslovanski narod prepričati vsako nevarnost vojne med obema narodoma, je nadaljeval sodrug Bukšeg:

„Jugoslavija je nameravala končati demobilizacijo svoje vojske že pred Božičem. Novi D'Annunzиеv udarec pa ni samo onemogočil demobilizacijo, temveč je tudi vstvaril bojazen, da pride celo do boja z avtohtonimi elementi, s prostovoljnimi legijami, ki se v onih pokrajinah že zbirajo in katere ne bi vedli kako zadržati. Vendar trdno upam v izpremembo italijanskega javnega mnenja, ki bo omogočilo sporazum med italijansko in jugoslovansko državo. Izid italijanskih volitev bo vsekakor tudi v tem zmislu ugodno vplival. Za nas je poglavitno to: Nobena tuja suvereniteta ne sme priti nad Reko.

Na urednikovo vprašanje, ali bi Jugoslavija sprejela načrt „Reka - prosto mesto“, je odgovoril sodrug Bukšeg:

Zakaj ne? Seveda bi bilo bolje, ako bi bilo mesto naše ali vsaj prosto mesto pod jugoslovanskim protektoratom. Toda jaz mislim, da taka rešitev ne bi nasprotovala našim interesom, temveč, da bi se to vprašanje sčasoma samo uredilo.

Povejte torej sodrugom v Italiji, povejte vsej Italiji, da bi mi bili obupani, ako bi podjetje Vašega pesnika dovedlo v novo vojno našo deželo, ki je že itak toliko krvavela v neprekinjeni sedemletni vojni.“

Dnevne vesti.

Demonstracije na Jesenicah. Dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldan se je zbralo jeseniško delavstvo, da protestira proti pomanjkanju živil in draginji. Zahtevalo je od vladnega svetnika g. inž. Humelna, da se izvede pri vseh trgovcihišna preiskava in rekvirira skrite zaloge. S preiskavo se je nato takoj začelo. A uspeh prvega dne ni bil zelo velik. Zapolnilo se je vagon krompirja, nekaj koruze, različne moke i. t. d. V četrtek se je preiskava nadaljevala. Istočasno s preiskavo je delavstvo protestiralo radi velikega pomanjkanja živil in pa proti neznosni draginji. Velika zahvala gre delavskim zaupnikom in delavstvu samemu, ki je omogočilo s svojo razsodnostjo, da se je moglo vse brez incidenta izvršiti.

Kolekovanje bankovcev. Kolekovanje jugoslovanskih žigosanih bankovcev se prične 30. novembra in traja do 13. decembra. Prostori kolekovanja so razvidni iz razglasov.

Govorice. Po Ljubljani se širijo govorice, da je bil pri delegaciji ministrstva financ ukraden zaboj za kolekovanje bankovcev namenjenih kolkov, ki se baje že prodajajo na Zidanem mostu. Ta govorica je povsem neosnovana. Kolki, določeni za kolekovanje v Sloveniji, se nahajajo v trezorjih podružnic Avstro-ogrske banke v Ljubljani in v Mariboru in se je pri štetju našlo natančno toliko kolkov, kolikor jih je bilo nakazano iz Zagreba.

Miklavžev večer priredi podr. „Svobode“ na Glincah v gostilniških prostorih sodr. Korošca dne 5. decembra ob 7. uri zvečer. Sodruzi in sodružice! Pripeljite otroke s seboj, da pozabimo ta večer v svoji družbi težke čase in skrbi, v katerih živimo. Darove za otroke prinesite eno uro pred otvoritvijo. Sodruzi in sodružice, ki sodelujejo pri Miklavže-

vem večeru, naj se zgledajo v nedeljo ob 7. uri zvečer pri sodr. Korošču.

V ponedeljek, dne 1. decembra ob 4. uri popoldne se vrši sestanek naših telovadcev in telovadkinj v dvorani Mahrove šole.

Veliki demonstracijski ljudski shod v Mariboru priredi kraj. pol. org. J. S. D. S. v nedeljo dne 30. novembra ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani pivovarne Götze z dnevnim redom: draginja in delavstvo ter političen položaj. Delavci in delavke! Z ozirom na veliko važnost dnevnega reda, pridite vsi v velikem številu, da protestiramo proti nesnosni draginji in raznim mahinacijam meščanskih strank!

Kovinaril naj ne potujejo na Hrvaško, ker je tam vsled pomanjkanja surovin precejšnja brezposelnost. Predno kdo odpotuje tja, naj se obrne do svoje organizacije ali pa na osrednje društvo v Ljubljani za pojasnilo.

Knjižnica „Svobode“ za Ljubljano je odprta vsak ponedeljek, četrtek in soboto od 6. do pol 8. ure zvečer. Knjižnica je zelo bogata, posebno na znanstvenih spisih. Vsakdo naj poseča našo knjižnico!

Omeji se osební promet z dnem 1. decembra na južni železnici tako, da bodo dnevno vozili le sledeči vlaki: Ljubljana-Maribor: odh. 4:43, prih. 9:11; Maribor-Ljubljana: odh. 16:30, prih. 20:54; Zidanmost-Ljubljana: odh. 5:54, prih. 7:28; Ljubljana-Zidanmost: odh. 14:15, prih. 15:39; ekspresna vlaka Zidanmost-Logatec: odh. 24:31, prih. 2:45 in nazaj: odh. 2:40, prih. v Zidanmost 4:44; Ljubljana-Verd: odh. 15:01, prih. 15:55; Verd-Ljubljana: odh. 16:39, prih. 17:30; Ljubljana-Vrhnika: odh. 13:18, prih. 13:53; Vrhnika-Ljubljana: odh. 10:00, prih. 10:36; Maribor-(Spilje)-Ljutomer: odh. 5:33, prih. 8:46; nazaj: odh. 11:01, prih. 16:08; Maribor-Grabštanj: Prvi vlak: prih. v Maribor 9:04.

rugi: odh. iz Maribora 15:29; Maribor —(Pragersko)—Čakovac: odh. 8:33, prih. 11:16; nazaj odh. 14:20, prih. 17:32; Čakovac—Kotariba: odh. 11:36, prih. 12:24; nazaj: odh. 13:05, prih. 14:00, (le ob ponedeljkih, sredi in petkih.) Zidanmost —Zagreb: odh. 7:38, prih. 10:05; nazaj: odh. 13:10, prih. v Zidanmost 15:45; ekspresna vlaka Zidanmost—Zagreb in nazaj: Tja: odh. 4:59, prih. 7:10; nazaj: odh. 22:05, prih. 24:11; Ekspresna vlaka Zagreb — Sisak: odh. 7:25, prih. 8:32; nazaj: odh. 20:40, prih. 21:54; osebna vlaka Zagreb — Sisak: odh. 18:00, prih. 19:23; nazaj: odh. 6:43, prih. 7:58. Poleg teh osebnih vlakov bodo prevažali osebe tudi naslednji tovorni vlaki: Ljubljana—Maribor: odh. 20:00, prih. 4:00; nazaj: odh. 20:22, prih. 7:31; Maribor—Grabštanj: odh. kor. kol. 6:17, prih. 15:30; nazaj: odh. 5:58, prih. kor. kol. 14:17; Pragersko—Čakovac: odh. 20:33, prih. 1:16; nazaj: odh. 2:16, prih. 5:43. — Ta osebni promet bo veljal do Božiča.

Iz tobačne tovarne. Prejeli smo: Večinoma smo v tovarni zaposlene same ženske, ki pa žalibog znamo govoriti največ tam, kjer ne bi bilo treba, medtem ko pri važnih stvareh ponavadi molčimo. Imele smo dosedaj podpore tudi za otroke, od sedaj naprej pa so nam jo odvzeli s pretvezo, da imamo nekatere svoje soproge v državnih službah, kjer ti dobivajo podporo za družino. Ravnatelj tobačne tovarne prišteva menda vse obrate k državnim, kakor se zdi, tudi južno železnico. Gospodom, ki odločujejo v zadevi naših podpor, priporočamo sledeče v predvarek: Soproge, ki delamo v tovarni, imamo doma male otroke, za katere moramo vzdrževati varuha in ga tudi plačati, tako, da nam od plače ne ostane skoro ničesar. Ves naš prihodnjak v tovarni je dosedaj ta, da nam drugi ljudje vzgajajo naše otroke, medtem ko je tobak vsakega pol leta dražji in so dobički ogromni. Popravite nam krivico, ki se nam godi, in pustite nam naše stare pravice v tovarni, kojih si ne pustimo jemati. — Pri zadete delavke.

Pogoji za vsprejem v diplomatsko-politično ali pa v konzularno trgovsko službo so: 1. Da je kompetent podanik države S. H. S.; 2. da je zadostil vojaški dolžnosti, oziroma, da je te dolžnosti oproščen; 3. da je dovršil univerzo bodisi v naši ali v kaki inozemski državi, ali pa kako višjo državno strokovno šolo, eksportno akademijo ali pa konzularno akademijo; 4. da obvlada francoski jezik. Glede zadnjega pogoja bi vlada tudi počakala, da se ga kompetent priuči v službi in potem položi izpit. Prošnje je treba vložiti na ministrstvo inostranih del v Beogradu, Kralja Milana ulica šte. 81. Prošnji je treba priložiti vse potrebne dokumente, izpričevala i. t. d. Navesti je treba znanje jezikov in curriculum vitae. Kakor se čuje, bo sprejeto precej veliko število dobro kvalificiranih kompetentov.

Preskrba prebivalstva s sladkorjem. Odsek za prehrano objavlja: Odsek za prehrano že dalje časa ne dobiva odkazanih rednih kontingentov sladkorja. Vsi poskusi so ostali brezuspešni. S Čehoslovaško se vrše sicer pogajanja, vendar je malo upanja, da bodo dovedla do uspešnega zaključka. Tudi, če se sklene kompenzacijska pogodba, odpade na Slovenijo le majhen del, ki ne bo zadostoval za splošni konzum. Tudi iz domačih tovarn bomo prejeli, kakor objavlja ministrstvo za prehrano, le majhne količine, ker je produkcija zelo padla. Odsek za prehrano radi tega ne bo mogel več deliti sladkorja. Potrebno je tedaj, da prično trgovci sami neposredno dobavljati sladkor iz inozemstva. Uvoz sladkorja iz inozemstva je po ministrski naredbi z dne 23. sept. t. l. proti plačilu carinskih (monopolističnih) pristojbin prost. Cene sladkorja so v inozemstvu visoke (20 do 24 kg), vendar se bo moralo prebivalstvo z njimi sprijazniti. Odsek za prehrano bo odkazoval sladkor, kolikor ga bo na razpolago, le važnim podjetjem, kakor železničarjem in rudarjem ter po možnosti tudi večjim mestom. — Lepa tolažba!

Listica upravištva.

„Prosveta“, Chicago: Ludovik B. ni naročnik našega lista. Vaš list ne prejmemo redno.

Išče se Smrke roj. Lavrič, stanujoša na Rimski cesti šte. 5. Naslov bi rad imel njen brat Matej Lavrič, 1100 North Broadway. III.

Uprašanje premoža v Jugoslaviji.

(Dalje.)

„Ali je veliko železnic v Srbiji?“
— Da! Naštem vam jih! Pogledjva na karto! Tu je glavna proga: Beograd—Solun, ki meri gotovo nad 700 km. Stranske proge so: Paračin—Zaječar (103 km), Knjaževac—Prahovo (120 km), Valjevo—Obrenovac (63 km), Šabac—Loznica (58 km), Dobrovice—Petrovar (70 km), Stalac—Užica (200 km), Niš—Piot (97 km), Skoplje—Mitrovica (110 km), Kenali—Bitolj (ca 20 km), Velika Plana—Smederevo (44 km), Lapovo—Kragujevac (29 km), Curnja—Senjski rudnik (30 km), mogoče sva koje pozabila, ali če to seštejete, imamo ca 1800 km železnic; potem seve imamo paroplovbo po Donavi, Savi in Dravi. Vse to rabi premoža in zopet premoža.

„In industrija?“ vprašal je naš sotrudnik.

— Da, tudi industrija se je začela razvijati. Tu v Beogradu — pogledjete (stopila sta k oknu) dimnike! Tu je vodovod, elektrarna, tramvaj, mlini, pivovarne itd. Vse to potrebuje premoža. O tem, da bi sploh kaka familija mislila na premož za kuhinjsko ali drugo porabo, ni govora. 1 m³ drv stane danes v Beogradu okrog 260—300 kron, o premožu pa sploh ni govora.

Srbija ima sledeče premogovnike:

	začet v januarju, produkcija do avgusta na dan med	produkcija sedaj na dan
Kostolac	2—6	10
Senjski rudnik	2—5	20
Resava (p. Ravni reki)	1—1½	3
Bogovina (na progi Zaječar—Paračin)	2—3	30
Rtanj pri Zaječaru	4—6	15
Srbski Balkan	—	2
Vina pri Knjaževcu	—	2
Podviz	—	2
Tresibaba	—	2

Skupno so dali ti rudniki v septembru ca 86 — do septembra so dajali največ dvajset vagonov!!

Delati se začne v kratkem v Klenovniku (blizu Kostolca), dajal bo takoj okrog 5 vagonov dnevno. To je lignit kakor v Kostolcu. V teku par tednov začne delo v Aleksinču, kjer bo produkcija takoj okrog 15 vagonov dnevno; ta rudnik je najbolj poškodovan. Začelo se bo s polno paro na Vlaškem polju, kjer so sedaj še silne težave, ali dajal bo takoj okrog 20 vagonov. Je še nekaj malih premogovnikov kot Skohalj, pa so lokalnega značaja in dajo le po 3 do 5 vagonov mesečno.

— „Na kakšno produkcijo računate v kratkem — recimo v dobi — 2 do 3 mesecev?“ vprašal je sohr. ministra Kristana.

— Kakor ostali, bodo na novo začetli, oz. v red dejani premogovniki dajali v kratkem 40 vagonov, upamo pa, da se nam posreči povzdigniti rudnik v Resavi na 10 vagonov, Podvoz na 4, Tresibabo na 4, mogoče še senjski rudnik za 15 do 20, skupno tedaj v najboljšem slučaju bi mogli računati v januarju s srbsko produkcijo 130 do 135 vagonov dnevno. Ministrski svet mi je dovolil devet milijonov kron, da dam rudniškim podjetjem prepotrebni kredit za intenzivno delo. Razen senjskega rudnika so vsi v privatnih rokah.

„130 vagonov je premalo za potrebe dežele, ki je tako velika in ki se mora restavrirati po tej veliki vojski“ pripomnil je naš sotrudnik.

Sodr. minister Kristan se je nasmehnil in dejal:

— Da, da, premalo, — ali če hočete dobro in prav soditi, pogledjva še ostale naše dežele, pa bodele imeli precej jasno sliko o stvari. Vzemiva Vojvodino. Pod Vojvodino se razume Bačka, Baranija in Banat, naše žitnice, odkoder dobivamo mi največ žita. Tu so Pečujski rudniki edini vir premoža. Kakor veste, je Pečuj še sporna točka in je vprašanje, če bo ostal naš. Ti rudniki so seveda bili do nedavna v rokah okupacijske vojaške oblasti; delavci so svojčas prešli v rdečo gardo madžarske sovjetske republike in seve opustili premogovnike. V avgustu so ti premogovniki producirali po 70 do 80 vagonov dnevno, preje pa 20 do 25! Prišli so tja nato še slovenski rudarji, rdeči gardisti so se jeli tudi vračati. V septembru je rudnik že dajal 120 sedaj bo pa že 160 vagonov dnevno.

(Dalje prih.)

Zadnje vesti.

Ureditelj železniškega prometa,

Beograd, 28. Na drugi seji demokratske zajednice, se je razpravljalo o agrarnem, uradniškem in prometnem vprašanju. Po izvešju prometnega ministra Milorada Draškovića funkcionira promet v Banatu in Bački prilično dobro. V Sloveniji, Bosni in Hercegovini so razmere malone normalne. Edini nedostaki so na Hrvatskem in v Slavoniji, to pa zato, ker je bivša madžarska vlada popolnoma zanemarjala osnovne proge in jih dolgo let ni popravljala. Razen tega trpimo tudi vsled pomanjkanja lokomotiv; ta nedostatek se bo skoraj popravil. — Dobili bomo novih lokomotiv iz Dunaja, iz Prage i. t. d. Ameriška firma, čije zastopnik se že nahaja v Beogradu, je ponudila, da bo napravila velike delavnice v roku treh mesecev. Računa se, da se bo pokazal v prometu na Hrvatskem in v Slavoniji v poldrugem mesecu viđen in velik napredek, ako se ne bo izboljšal celo popolnoma.

Naš kovani denar.

Beograd, 28. Ministrstvo za finance se pogaja z nekaterimi dunajskimi tvrdkami radi kovanja našega novega državnega kovinskega denarja.

Razdelitev bivšega avstro-ogrškega trgovinskega brodovlja.

Pariz, 28. nov. Vrhovni svet je odobril sporazum med Italijo in Jugoslavijo glede razdelitve ladij bivšega avstro-ogrškega trgovinskega brodovlja izpod 2000 ton. Ta sporazum se je dosegel zlasti na podlagi, da pripadejo ladje italijanskih brodnikov Italiji, ladje jugoslovanskih brodnikov Jugoslaviji. Vrše se pogajanja, da razširijo to načelo tudi glede izročitve ladij nad 2000 ton.

Narodno posojilo in davek na vojne dobičke v Italiji.

Rim, 28. „Agenzia Stefani“ objavlja določbe glede narodnega posojila. Papirji se bodo izdajali po tečaju 97-50 in se bodo obrestovali po 5 odstotkov. Davek na vojne dobičke se bo stopnjeval od 10 do 60 odstotkov, na vsa premoženja nad 20.000 lir po 5 do 25 odstotkov. Plačeval se bo v 30 letnih obrokih. (Kaj pa je pri nas s tem davkom?)

Reorganizacija italijanske armade.

Rim, 28. Uradni list objavlja naredbo o novem ustroju italijanske armade. Ustanovilo se bo 15 armadnih vojev ali vsega skupaj 30 pehotnih in 2 konjeniški diviziji.

Neodvisna socialistična stranka in nova Andassyjeva stranka na Ogrskem.

Dunaj, 28. V Budimpešti se snuje nova osrednja stranka z Julijem Andassyem na čelu. Konstituirala se je tudi nova socialno-demokratska stranka z imenom: „Neodvisna socialno-demokratska stranka“. Predsednik stranke je Aleksander Csismadia.

Nemčija za prehrano Dunaja.

Dunaj, 28. („Neue Freie Presse.“) V Berlinu je bil v državni zbornici predložen načrt do konca t. l. znižati v Nemčiji množino moke tedensko za 50 gramov in oddati ta prihranek Avstriji, predvsem Dunaju. Na ta način bi bila prehrana Avstrije do konca leta zagotovljena.

Clemenceau postane predsednik francoske republike.

Sptit, 28. Kakor poročajo italijanski listi, je Viviani izjavil, da bo Clemenceau ostal predsednik ministrskega sveta do januarja prihodnjega leta in da bo nato postal predsednik republike.

Premogovna kriza v Ameriki.

Pariz, 28. „Times“ izve iz New Yorka: Premogovna kriza se je tako poostрила, da vlada resno misli na to, da stavi premogovnike pod državno vodstvo. Dne 24. t. m. je bilo naznanjeno, da je vlada odločena, ako lastniki premogovnikov in delavci v 24 urah ne najdejo izhoda iz krize, prevzeti premogovnike, da štiti narodne interese.

Revolucionarno gibanje v Egiptu.

Pariz, 28. „La Presse de Paris“ poroča iz Londona, da položaj v Egiptu neprestano razburja javno mnenje. Iz Egipta prihajajo vznemirljive vesti. Imenovanje Lorda Millnerja je izkvalo viharne proteste. Številne manifestacije so bile naperjene ne samo proti Angležem,

temveč proti Evropejcem sploh. Egipci so večinoma silno razdraženi; bati se jih je novih nemirov.

Nova vlada v Egiptu.

Rim, 28. Iz Kaire se javlja, da je pod predstvom dosedanjega finančnega ministra Wagbah paše sestavljena nova vlada.

Ruska sovjetska vlada si je pridržala talce.

Dunaj, 28. „Neuer Tag“ poroča, da je ruska vlada poslala dunajski budimpeštanski vladi brzojavki, da smeta sovjetska vlada vse v vojni ujete aristokrate in častnike madžarske narodnoosvobodilne talce za ogrske komuniste, ki vlada preganja iz političnih vzrokov. Rusija zahteva, da postopa ogrska vlada s komunisti tako, kakor se postopa s političnimi ujetniki ter da se ne izreka nobena smrtna kazen. Talec grškega kralja, brat belega gardista, ki je znan vsled svojih krvavih obsodb, jamra za življenje Otona Korvina, ki je pod Kunovo vlado predstojnik politične komisije.

Judenšč se je skrhal.

Stockholm, 28. General Blomquist je bil imenovan za poveljnika ruske severozapadne armade. Armada je bila ko je prestopila na estonsko ozemlje postavljena pod estonsko poveljstvo. General Judenič je svojo oblašč odložil in ostane le še zastopnik Kockove vlade.

Vrhovni svet pariške konference.

Pariz, 28. Vrhovni svet je sklenil sestaviti pismeno izjavo, ki bo Srbom omogočila pristopiti k mirovni pogodbi st. germainski z njenimi dodatki. Nadelje je sklenil, da se sestavi zapisnik, ki bo romunskim delegatom omogočil, osmih dneh podpisati mirovno pogodbo z Bolgarijo. V tem času morajo Rumuni podpisati tudi st. germainsko mirovno pogodbo z njenimi dodatki.

Zarota grških monarhistov.

Atene, 28. novembra. Reuterjev urad poroča: Tukaj so zasledili zaroto, ki so jo osnovali častniki, pristane kralja Konstantina in ki je imela za smoter umor Venizelosa in odstranitev sedanjega režima. Zaprli so več oseb.

Ubogi Nikita!

Beograd, 28. Francoska in angleška vlada sta odtegnili podporo, ki so jo dosedaj plačevali bivšemu črnogorskemu kralju Nikiti.

Ludendorff še vedno nori.

Berlin, 28. Ludendorff je imel poveljnič slavnosti v Potsdamu govor, kjer je dejal: „Imajo me za zastopnika prusko nemškega militarizma in ponos sem na to. (Ljudje, ne smejete se! Militarizem je predpoda nesebičnost, zvestobe in ljubezni do domovine. Vojska izza leta 1914 je bila nekaj posebnega, lepega in sijajnega (kako ošabnost krvnikov!) za kar se imam zahvaliti Viljemu!“

Novice.

Spomenik Gavrilu Principu postavljen v mestu Beograd. V ta namen je občina prispevala 10.000 K.

Izgon tujcev iz Baranje. Na ukaz velikega župana Baranje so začeli izganjati tujce iz Pečuha. Dosedaj je bilo izgnanih približno 800 oseb.

Stavka pariških tiskarjev še vedno traja. Dosedaj je v Parizu začel izhajati samo meščanski list „Chicago Tribune“.

Osebni promet z letali med Ameriko in Evropo. V New Yorku suujejo finančni krogi družbo, ki bi oskrbovala zračni promet z letali med Ameriko in Evropo.

Poslano.

„Slavčev“ koncert se bo danes v nedeljo v veliki dvorani „Uniona“. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Za ta koncert vlada veliko zanimanje. Vstopnice se prodajajo v trafikah Prešernova ulica, 54 in na večer koncerta pri blagajni. Glej oglas!

Opozorjamo na današnji oglas tordke S. Potočnik. Prišla je nova moda iz Amerike. Tordka ima prve vrstne modele za zimske plašče, stume. Prvo, kar je sedaj prišlo, takozvani šesterfili. Izgleda kakor salonska suknja in se nosi namesto danih zimskih suknj. Prenareja starih salonskih suknj orve žake gospode in modern. Tordke obrača po solidnih ce.